

Szakmai beszámoló

a SZAGKHF két muzeális könyvének restaurálásáról

A SZAGKHF könyvtára hazánk egyetlen görögkatolikus nagy könyvgyűjteménye, küldetésének tekinti a hazai görögkatolikus egyház szellemi kincseinek gyűjtését, megőrzését, bemutatását és kutathatóvá tételét.

A gyűjtemény darabjainak állományvédelmi felmérése és a restaurálásra váró dokumentumok egyediségének vizsgálata megtörtént. Ennek alapján elkészült egy restaurálási terv.

Célkitűzésünk az, hogy az egyedi rossz állapotú, veszélyeztetett kötetek megóvása kapjon prioritást.

A restaurálásra váró dokumentumok leginkább az egyházi szláv gyűjteményből kerülnek ki, melyek korábban templomi használatban voltak ezért többségük igen igénybevett, sokszor rongálódott példány.

Jelen pályázatban a restaurátor 2 db egyházi szláv kötet állított helyre, az alábbi munkafázisok elvégzésével:

Euhologion

Pocsaev1786? (jelzet:Ant10274 Leltáriszám: M900)

A dokumentum leírása:

Kétszínrel (vörösésfekete) két menetben nyomtatott könyv, fametszetes iniciálékkal, rézmetszetes címdalképpel, nyomtatási korához képest újabbnak tartható klasszicista félbőr kötésben ,bőrsarkakkal,papírborítással (elnyúló puha gerinclemezes változatban). 4 kenderzsineg bordára fűzött (újrafűzött?- enyhén befűrésztelt ívhátakkal), bőr-részei csíkosra(gyárilag?) nyomottak lehetek, a táblái léniákkal vaknyomottak a gerincén vaknyomás és aranyozás is kivehető töredékeiben. Eléűzött előzékei is sérültek(kézíratos bejegyzés). Régi márványozott metszésének nyomai lábnál és gerincénél jól látszódnak. (metszés, jelzőszalagos lehetett (elvesztek,kenderkötéssel helyettesítették), oromszegők ritkán leöltöttek lehetek (nyomukvan,de elvesztek) ~974o. 165x205x75mm

Állapotleírás:

A bőrkötés a sarkoknál, táblaéleken erősen kopott leszakadt, a sarkoknál szétváltak,a hátsótáblája,a borításával és a könyv végével együtt elmúlt,megsemmisült. A felső oromszegő megmaradt,egy kékkockás visszahajtott modern textildarab. A könyvtest lapjai mállottak,gyűröttek,utolsó 8 ív igen erősen sérült, régi penészesedéstől gyengült! Az egész kötet szárfüles,szakadozottsága mellett a használatból eredő nyomokkal szennyezettek,régi lappótlásai elenyésző mértékűek.

Restaurálási műveletek:

Tisztítás laponként un.HEPA-szűrős porelszívás melletti ecseteléssel és vattás áttörléssel.

A portalanítás után a jómegetartású oldalakon rádiózás.

Lapokra bontás szárazon. –a kötet víz-és penészfoltjainak kezelése teljes nedvestisztítással, a málló részek megerősítése, és a tintavizsgálatok után tisztítás, mosás, savtalanítás, a teljes papíryanagra vonatkozólag.

Fizikai megerősítés a foszló részeken az anyag utánenyvezésével a kézi papíröntés folyamán metilcellulóz és keményítő keverékével. Előzékekkiegészítése. A kiemelt előzék papíröntéssel,európai lombosfák és kender savmentesen feltárt papírpépjével.

A könyvtest újrafűzése, új leenyvezés, gerinckasírozás kiegészítése a bontáskor megfigyelt eredeti szerint. A felső oromszegő megmaradt, egy kék-kockás visszahajtott modern textildarab igen nagy, visszahelyezése mellett, az alsó rekonstrukciója .

Kötésborító restaurálása: A tábla kiegészítése, teljes keresztmetszetében sav és facsiszolatmentes rostlemezekből, természetes ragasztókkal. A hátsó tábla pótlása, rekonstrukciója, bőrkötés kiegészítése korhű technikákkal és anyagokkal.

Papírborítás az eredetihez közelítő megoldásban sav és facsiszolatmentes alapszínű ingrespapírokkal

Tárolásához teljes keresztmetszetében sav és facsiszolatmentes kartonból a kötet egészét védő, és a portól óvó tok készítése.

Anthologia ili Trifologia

Pocaeu 1777 (jelzet: Ant30137 Leltáriszám: M135)

A dokumentum leírása:

Nyomtatott könyv, fametszetes iniciálékkal és illusztrációkkal, korabelinek tartható barna barokk egész bőr kötésben, 5 kenderzsineg bordára fűzött egész bőr kötése márványozott lehetett, a táblái vaknyomottak a gerincén vaknyomás és aranyozás is kivehető töredékeiben. Fatáblás, melyen a középmezőkben világos téglalapban középdisz nyomás van lemezből. Előzéke hiányos, régi bejegyzések tarkítják. Pirosvörös bóluszos fényezett metszése lehetett, oromszegők ritkán leöltöttek lehettek (nyomuk van, de elvesztek) ~1330o. 220x1358x118mm

Állapotleírás:

A bőrkötés a sarkoknál, táblaéleken erősen kopott rovarrágott, a sarkoknál a táblák is kitörtek, a felső táblái leszakadtak-rovarrágottak, a bőrgerince elveszett. Előzékei töredékesek. A könyvtest lapjai mállottak, gyűröttek, kb. 10%-ukig erősen sérült, de az egész kötet számfűléses, helyenként rágásnyomok, rovarkirepülő-nyíláslukak-sarokhiányai tömegesek (40% rongyolódás). Az első metszete és címlapja is igen rongyos. Az egész kötet szakadozottsága mellett a használatból eredő nyomokkal szennyezettek, régi lappótlásai csekélyek. Az első ívek lapjai szétnyíltak, belül több lap a hajtás mentén eltörött az enyvtől, a fűzés laza, szétesett, az egész könyvtest lötyög és nagyon poros!

Restaurálási műveletek:

Portalanítás, tisztítás laponként un. HEPA-szűrős porelszívás melletti ecseteléssel és vattás áttörléssel.

A portalanítás után a jó megtartású oldalakon radírozás.

Lapokra bontás szárazon. –a kötet víz-és penészfoltjainak kezelése teljes nedvestisztítással. Tisztítás, mosás, savtalanítás, a teljes papíryanagra vonatkozólag. Pótlás a papírregenerálása, erősítése papíröntéssel, európai lúgos feltárású rostokkal. Oldódó színezékek /pecsétek rögzítése.

Fizikai megerősítés a foszló részeken az anyag utáneyvezésével a kézi papíröntés folyamán metilcellulóz és keményítő keverékével.

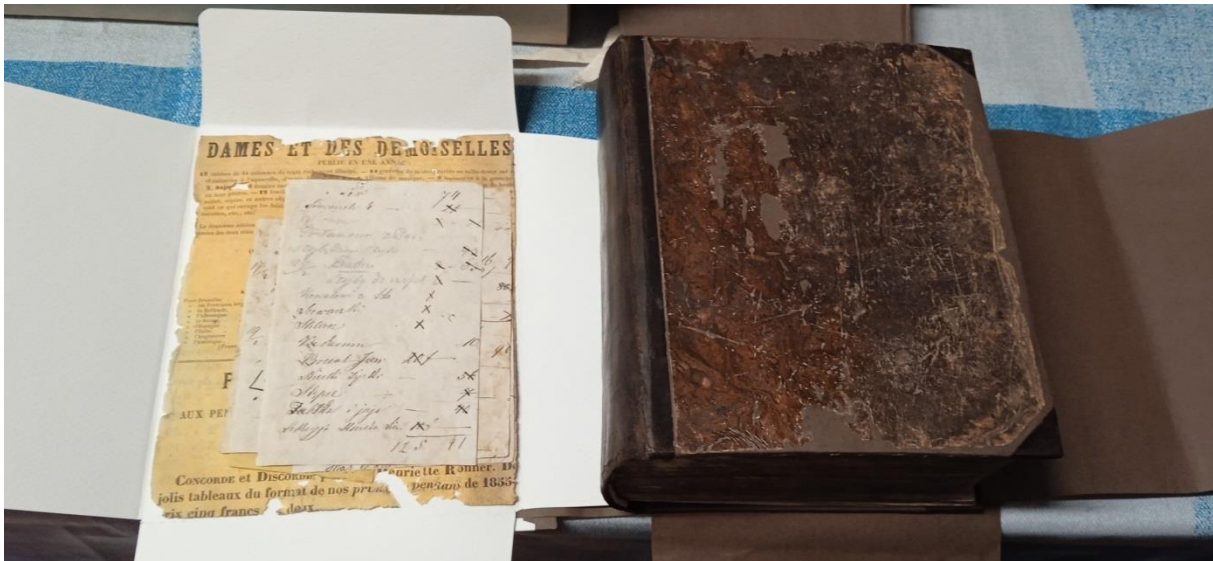
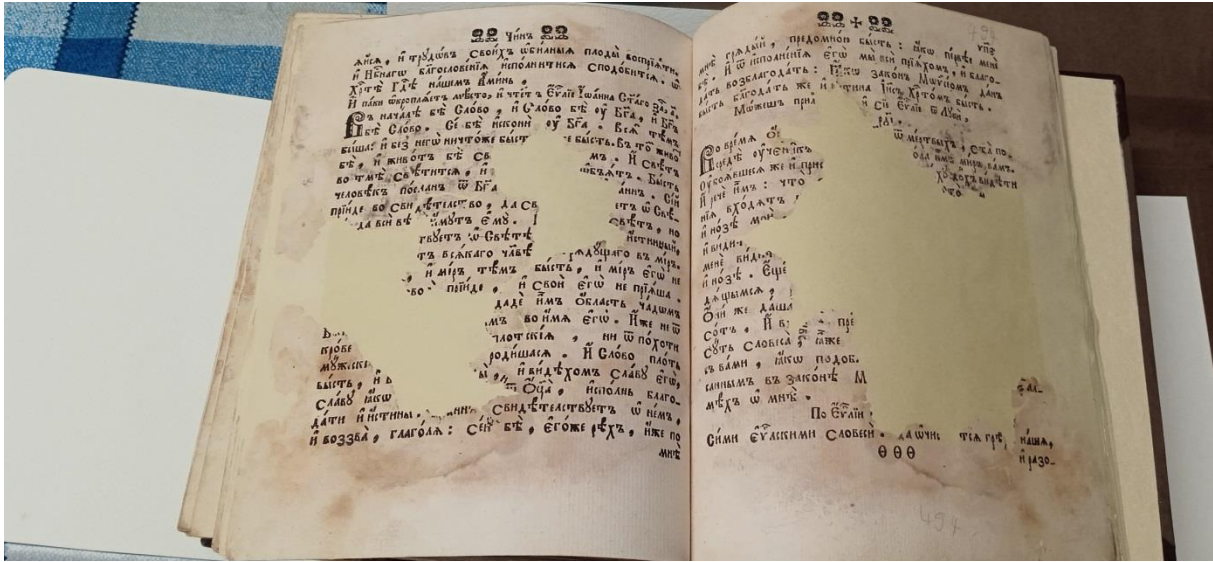
Előzékek kiegészítése. A kiemelt előzék papíröntéssel, európai lombosfák és kender savmentesen feltárt papírpépjével. A könyvtest újrafűzése, új leenyvezés, gerinckasírozás kiegészítése a bontáskor megfigyelt eredeti szerint.

Kötésborító restaurálása: A tábla kiegészítése, teljes keresztmetszetében sav és facsiszolatmentes rostlemezekből, természetes ragasztókkal. A nagyobb felületen pótlásához, farestaurátoros egyeztetés. A bőrkötés kiegészítése korhű technikákkal és anyagokkal.

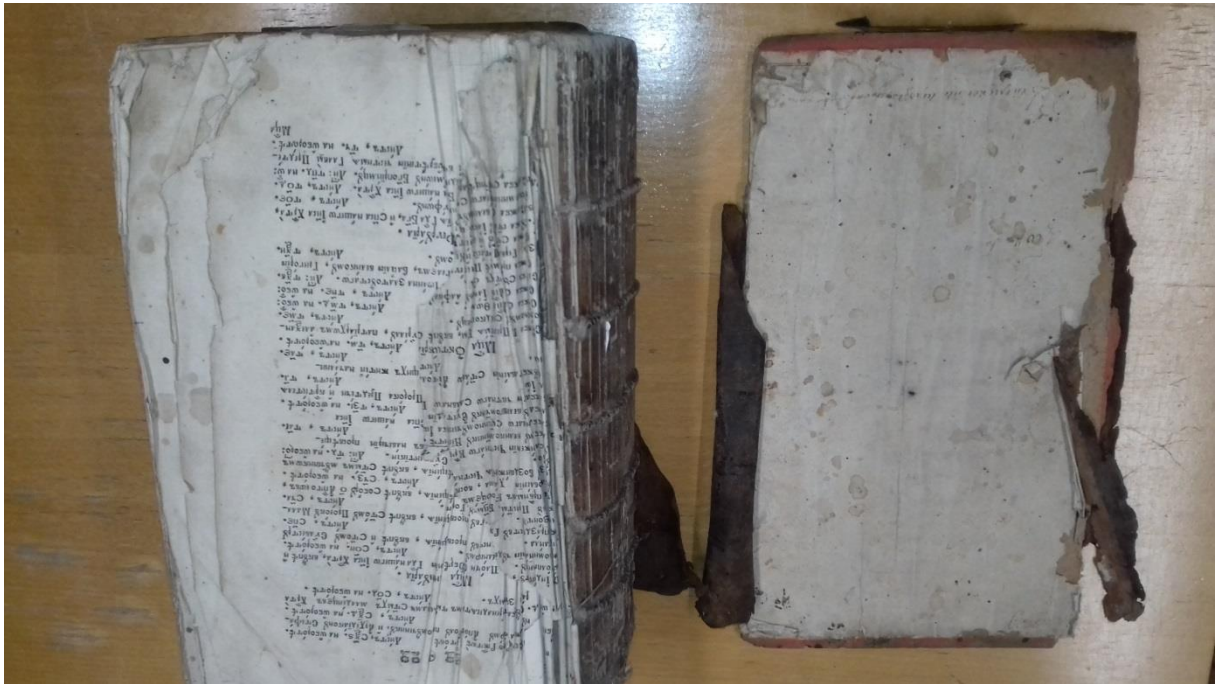
Fotók:
Ant 10274 restaurálás előtt

Ant 10274 restaurálás után

Ant30137 restaurálás előtt

Ant30137 restaurálás után

